

אמר לי: "יש לי חטים על החמור, אני לא יכול". אז באו גזלנים ולקחו את החמור עם החטים.

אני אמרתי: "אני רוצה גם כן טבריה, אני לא רוצה לעבוד, אני רוצה לחזור בתשובה, אני רוצה לחזור לרבי ישראל קרדונר".

הם היו עשרים אנשים והם הלכו כולם ועזבו אותי ואני לא יכולתי להמשיך ללכת, אז מה לעשות? ואני הלכתי עם איזה בגד, אז בא ערבי והוא חיפש ולא מצא כסף, אז הוא עזב אותי ערום ולקח את הבגדים והלך. טוב, הם הלכו, אבל אני לא יכולתי להמשיך, לא יכולתי ללכת, לא היה לי נעלים והייתי חולה והרגלים והעיניים, על כל פנים הם הלכו ואני נשארתי. אי, מי יכול לספר...

אני נשארתי בלי לחם בלי מים בלי שום דבר. נו, מה יכול להיות מזה? אני ראיתי איפה ואני נמצא, מה יכול להיות ממני, בלילה יאכלו אותי אריות וחיות רעות ולא ידע מזה שום בן אדם. וציירתי בדעתי: "הם יאכלו אותי, אני אחיה והם יאכלו את הידים והרגלים".

אני חשבתי: "מה, איזה צער יהיה לי, אני רוצה לראות המיטה, מאיפה רואים אותה?" אין לי מים, אין לי לחם, אין לי כלום, מה יכול להיות... אז ראיתי שאני בצרה כזו, אז אמרתי: "פה אין מי שישמע, אני אצעק עד השמים, עד לב השמים, אני אצעק בכל כחי עד שאני אמות!"

צעקתי צעקות כאלה.. שהשם יתברך, אני ספרתי לו: "אתה רואה את המצב שלי מה יכול להיות ממני, אני רוצה לעשות תשובה, אני רוצה לחיות". אז אמרתי: "רבונו של עולם, אתה כל יכול. אתה יכול לעזור לי. אם תעזור לי לצאת מכאן בחיים.. אז אני מקדיש את כל ימי חיי רק לעבוד השם!" וקבלתי עלי נדר שלא יכולים להתיר. יש נדר כזה שאי אפשר להתיר, נדר על דעת רבים, ואני קבלתי עלי אותו, "רבונו של עולם, אני רואה שכאן אני רחוק מחיים, אבל אם אתה תעזור לי.. אני מקדיש את כל ימי חיי רק לעבודת השם!"... (ההמשך יבוא)

עצות

(לקוטי עצות - תענית - אותיות ד ה ו)

על ידי התענית מכניע את הכעס, וזה עיקר מעלת התענית. על כן ביום התענית מתגרה הבעל דבר באדם יותר, ומזימן לו כעס כדי לקלקל את התענית, חס ושלום. על כן צריך שמירה יתרה לזה לשמור את עצמו מאד מאש של הכעס ביום התענית, כי עיקר התענית הוא להכניע את הכעס.

על ידי התענית הוא מתקן את פניו, ומחזיר לעצמו את חכמתו שהוא צלם אלקים המאיר בפניו, ואז הכל יראים ממנו ואויביו נופלים לפניו. אבל כדי להרבות השלום צריך גם להרבות בצדקה.

על ידי התענית מתקן את הדבור, ואזי יכול לדבר לפני השם יתברך ולהתפלל בכוונה. ועל ידי תקון הדבור מקרביץ את הרחוקים להשם יתברך, ועל ידי זה הוא משלים את האמונה וזוכה לאמונה שלמה. ועל ידי זה זוכה לברך את המאכלים, ואז נעשה על ידי אכילתו יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה אפין באפין.

תפילה

(לקוטי תפילות חלק א - תפילה סב)

... ובכן, תעורני ברחמיך הרבים ובחסדיך הגדולים, ותזכני להתענות תעניות הרבה בקדושה ובטהרה גדולה, בשמחה ובטוב לבב כרצונך הטוב באמת, באופן שאזכה על ידי התעניות לתקן פגם הדבור ולחבר אחורי הקדושה ולהוציא הדבור מהגלות, מגלות פרעה ושריו ומצרים. אבי שבשמים, שטחתי אליך כפי. הורני ה' דרכך ונחני באורח מישור למען שוררי. הורני ה' דרכך אהלך באמתך יחד לבבי ליראה שמך. הדרכני באמתך ולמדני כי אתה אלוקי ישעי אותך קוויית כל היום. עזרני כי עליך נשענתי, ונאחזנו לא נדע מה נעשה כי עליך עינינו, ואני סומך עצמי עליך לבד באמת וכרצונך אעשה. חוס וחנני ורחם עלי ולמדני לעשות רצונך באמת, והורנו דרכך, באופן שזוכה מהרה לשבר באמת תאוות אכילה ושתיה. וזוכה לתקן פגם הדבור, להמשיך מימי החסדים ללחלח מצר הגרון, ותעזרנו לברר ולהעלות כל ניצוצי אותיות הדבור מן הגלות, ויקוים בנו מקרא שכתוב: קרא בגרון אל תחשך.

ונזכה לשפה ברורה, שיהיה דעת שפתותינו ברור מללו. וברחמיך הרבים, תבן כח להוד יופי הדבור המבורר, שיהפוך פניו אל העכו"ם והקליפות, ויברר מביניהם שארי ניצוצות הקדושה, עד שישארו הקליפות והעכו"ם בלי שום חיות, עד אשר על ידי זה ישליכו כל העמים את אליילי כספם ואלילי זהבם ויידביקו את עצמם באמונת ישראל, ויתקרבו כל הרחוקים לעבודתך ולאמונתך הקדושה. ויקוים מהרה מקרא שכתוב: כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' לעבדו שכם אחד...

לעילוי נשמת מרת בלרה בת דיאמנטא, ת.נ.צ.ב.ה.

וראה שלעווענזאן שאל את מוהרנ"ת אם הוא רבי נתן, ואמר: כן, ונתן לו 'שלום עליכם' ואמר לו: מה רוצה יהודי? ואמר לו: באשר ששמעתי שאתה חכם גדול, אני רוצה לשאול מכם איזה דברים. ענה לו: שאל.

שאל אותו: אם הרמב"ם היה חרד או חפשי? וענה לו: אני אומר, חסיד, חרד גדול, והיה מקיים כל דברי חז"ל באמונה גדולה. ומוהרנ"ת אמר אז 'אשר יצר', ואמר, שבה ההתלהבות אמר הרמב"ם 'אשר יצר'. ושאל אותו עוד: האם יש גיהנם בעולם? והשיב לו: בוודאי יש! אמר לו: האתם הייתם שם? אמר לו: מה אתה אומר? אמר: אני אומר, שאין גיהנם. אמר לו: ואתה היית שם וראית שאין גיהנם? אמר לו: לא. אמר לו: אם כן אנתנו שווים, שלא היינו שם, ולא ברור אצלך כבר שוודאי אין גיהנם, רק זה ספק, ויכול להיות אפילו לפי דעתך שיש; לפי דעתי אין שום ספק שיש גיהנם, כי אני מאמין באמונה שלמה כמו שאני רואה בעיניים, רק לפי דעתך שיש ספק - אני אסביר לך, שיהיה לך הגיהנם בזה העולם: בזה אתה מאמין, שמוכרח למות? הלא זה אתה רואה בעיניים. הנה אצלי, שאני לובש טלית ותפלין ויש לי פאות וזקן, ואיני אוכל חמץ בפסח, ואיני מגלה עריות - כשבא סמוך למיתתי, אני מתבונן בעצמי אז, איך עבר עלי זה העולם ואיפה אני הולך עכשיו, ואני יודע שיש גיהנם, אבל מה אני צריך לפחד? פאות וזקן יש לי, טלית ותפלין אני מניח בכל יום, חמץ בפסח לא אכלתי, ושבת לא חללתי, עריות לא גילתי; ברוך השם, כמה מצוות עשיתי, מה יש לי לדאוג? אדרבא, שם עולם יותר יפה.

ואפילו לפי דעתך, מה הפסדתי? הבל הבלים. אבל אתה, כשתגיע לרבע שעה אחרונה לפני מיתתך, תתחשב בדעתך במה בלית כל ימי חיך, ומה יהיה ממך עכשיו? פן באמת יש גיהנם - טאמער אי טאקי יא דא [אולי למרות הכל באמת ישנו], ואיך שהוא, ומה הרווחתי בכל הבלים והתאוות שעשיתי? - וזה בעצמו יהיה לך גיהנם בזה העולם... וזלגו עיניו דמעות [ליצחק בער לעווענזאן], ואמר לאלו אנשים שעמדו שם: לא היה לי הרעור תשובה אמיתית כמו בשעה זו!

השתפלות הנפש

(סימן לא)

לכל אחד ואחד יש הנהגות מיוחדות, שצריך לנהוג כפי שצריך לתקן מה שפגם וכפי שורש נשמתו, אבל ההתבודדות ולשפוך שיחתי לפני השם יתברך בכל יום ובלשון שמדברים בו, זה הוא הנהגה כללית, שמחויב בזה כל אחד מישראל בכל יום כל ימי חייו. וכן לימוד שולחן-ערוך בכל יום, זה הוא גם-כן הנהגה כללית. [ועיין לקמן סוף אות נט, שמבואר שם שתלויים זה בזה].

שיחות

מעשה המדבר

אוי, מה שהיה במדבר...

אני ישבתי על הגמל, ועבר לפני עגלה והוא נפחד מאד, אז הוא קם בכעס גדול ואני לא החזקתי עצמי והוא זרק אותי עד השמים. כולם אמרו: "הוא נפטר, אין שום תקוה לחייו. הוא נפטר, הוא קיבל מכת מוות!" השם יתברך עשה נס, זה היה בזמן הקיץ, בזמן שחותרים את החטה, את הקציר, אז היה הר עם תבן ואני נפלתי על ההר של תבן ונשארתי בחיים. אחר כך קבלתי מחלה בעיניים.

אוי ווי, מחלה כזו.. נסים שאני ראיתי כל ימי חיי אחר כך בעיניים. העיניים היו דלוקות, לא ראיתי בעיניים כלום, אז האבא שלי היה עוור ואני ראיתי שאני נעשיתי עוור כמו האבא שלי. ואני נעשיתי חלש מאד, היה לי כאב עיניים כזה שאי אפשר לחיות, לסבול.

זה היה כמה ימים ואחר כך עבר לי קצת המחלה, אבל לא היה לי כח ולא ראיתי בעיניים. אמרו לי שיש קבוצה של עשרים אנשים שהם נוסעים לטבריה. נו, אבל לא היה לי כח ולא אכלתי, הייתי לא בן אדם, רק נפטר...

ככה היה, הלכתי אתם והיה שמה אחד ספרדי יהודי שהיה לו חנות בכפר, ואני בזמן שכאב לי בעיניים הייתי אצלו והוא היה לו חמור והוא הלך אתם לטבריה, אז אני בקשתי מבעל החמור שיתן לי החמור לרכוב עליו, אז הוא